

§ 348

V 22.5.2019, Valtuutettu Otto Meren aloite valkuposkihanhien määrän ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Otto Meren aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Muutetaan perusteluosan toiseksi viimeinen kappale muotoon:

"Valkoposkihanhikannan seurantaan jatketaan ja samalla selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhien hätistelyssä sekä suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta alueilla, joilla se ei vähennä puistoalueiden viihtyisyyttä ja virkistyskäyttömahdollisuuksia. Viikin peltojen osalta selvitetään yhdessä Helsingin yliopiston kanssa mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa valkoposkihanhien viljelmille aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

Kannattaja: Wille Rydman

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Kaisa Hernberg, Hannu Oskala, Suldaan Said Ahmed, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 9

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori

Tyhjä: 1

Jasmin Hamid

13.05.2019

Kaupunginhallitus hyväksyi Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen äänin 5 - 9 (1 tyhjä).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Otto Meren aloite valkoposkihanhien kannan vähentämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Otto Meren aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Otto Meri ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyy tehokkaisiin toimenpiteisiin valkoposkihanhien määrän ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Kaupunginvaltuusto palautti asian valmisteluun 30.5.2018 § 150 siten, että kaupunki tulee seuraamaan tarkasti valkoposkihanhien määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa ELY -keskukselta poikkeuslupaa valkoposkihanhien haittojen vähentämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että valkoposkihanhien aiheuttamat haitat keskittyvät Helsingissä rantojen läheisyydessä oleviin, laajahkoja nurmikoita sisältäviin puistoihin, liikuntapalveluiden ylläpitämiin uimarantoihin, golfkentille ja rantatonttien pihanurmikoille. Valkoposkihanhet pesivät mantereen läheisyydessä olevilla saarilla, mutta ruokailevat pesimäsaarten läheisyydessä mantereen puolella nurmikoilla ja nurmilla. Poikueet jäävät oleilemaan laidunalueiden tuntumaan, kuitenkin siten, että yöpyminen taaphtuu veden ympäröimillä alueilla. Syksyllä valkoposkihanhet kerääntyvät suurina parvina muun muassa Viikin pelloille ruokailemaan ennen muuttoaan etelään.

Pääkaupunkiseudun valkoposkihanhi määrä on ollut lievässä laskussa jo neljättä vuotta. Vuonna 2015 oli huippuvuosi, jolloin valkoposkihanhiä havaittiin pääkaupunkiseudulla 5980 ja Helsingissä 4490. Vuoden 2017 laskennoista kokonaismäärä on laskenut 557 yksilöllä ja poikueiden määrä on laskenut neljänneksellä viime vuodesta. Vuoden 2018 laskennoissa Helsingissä havaittiin 4104 valkoposkihanhiä ja naapurikaupungissa Espoossa 617 kpl. Poikueita pääkaupunkiseudulla havaittiin 220 kpl.

Pesivien yksilöiden lisäksi valkoposkihanhipopulaatioon kuuluu pesimättömiä nuoria sekä pesinnässä epäonnistuneita vanhempia yksilöitä. Vuoden 2018 laskennassa pääkaupunkiseudun pesimättömien valkoposkihanhi määrä oli 3220 kpl. Pesien ja jälkikasvun aggressiivisen puolustamisen lisäksi ongelmaksi koetaan se, että valkoposkihanhi tuottavat laidunalueiden nurmille runsaasti ulostetta.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on luonnonsuojelulain rauhoitettu laji. Valkoposkihanhi on EU:n erityisesti suojeluma laji eli se kuuluu lintudirektiivi I liitteeseen. Valkoposkihanhi ei kuulu lintudirektiivin liitteen II lajeihin, joten valkoposkihanhiä ei voida määritellä kansallisella lainsäädännöllä riistalajiksi EU:n jäsenmaassa. Valkoposkihanhi hätyytäminen, pesinnän häiritseminen, pyydystäminen tai tappaminen on kiellettyä luonnonsuojelulain (39 §) nojalla ja tästä poikkeaminen vaatii ELY-keskuksen lupaharkinnan ja luvan.

Alueellinen ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä rauhoitussäädöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Helsingin kaupunki on hakenut poikkeuslupia valkoposkihanhihien haittojen torjumiseksi muun muassa Korkeasaareen ja Harakan saareen. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viime vuosien aikana myöntänyt poikkeuslupia näissä saarissa pesivien valkoposkihanhihien pesien ja munien siirtämiseen pesintäaikaan. Harakan saareissa on menestyksekkäästi kokeiltu pesivien valkoposkihanhihien viereen asennettavia kevyitä suoja-aitoja, jotta saareissa pesivien valkoposkihanhihien ja saareissa asuvien ja siellä vierailevien ihmisten yhteiselo pesintäaikaan helpottuisi.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus selvitti valkoposkihanhihien haittojen lieventämisen keinoja ja kokosi tulokset viraston julkaisusarjaan (11/2013) ”Valkoposkihanhihien aiheutuvien haittojen lieventäminen”. Raportin mukaan konkreettisia keinoja haittojen lieventämiseksi on niukasti. Samankaltaiseen tulokseen päätyivät Helsingin yliopiston soveltavan biologian laitoksen riistaeläintieteen tutkijat, jotka selvittivät vuonna 2007 pääkaupunkiseudun valkoposkihanhihien kannan kehittymistä ja hanhihien aiheuttamien haittojen torjumista (Valkoposkihanhi pääkaupunkiseudulla, Suomen ympäristö 29/2007). Kokemukset muu-

alta maailmasta ovat osoittaneet, että monet menetelmät kuten erilaiset karkotusäänet ja muut pelotteet sekä laidunnummille levitettävät karkotusaineet tehoavat vain hetkellisesti. Raporteissa suositellaan kokeiltavaksi hanhien liikkumisen rajoittamista ja laiduntamisen estämistä mekaanisin estein poikasaikaan, jolloin sekä emot että poikaset ovat lentokyvyttömiä. Esteen tulee olla joko aita tai muunlainen vähintään 30 cm:n korkuinen rakenne, jonka yli hanhet eivät pääse kiipeämään. Hanhiemot välttelevät myös sellaisia rantoja, joiden rantaviivassa kasvaa rehevää, korkeaa kasvillisuutta riittävän leveänä vyöhykkeenä. Hanhet ovat aggressiivisia vain haudonta- tai poikueaikoina, jolloin ne myös käyttävät laidunalueinaan rantojen läheisiä nurmikoita. Rantanurmikot ovat kesäaikaan myös ahkerassa virkistyskäytössä. Kohtaukset hanhien kanssa aiheuttavat eniten konflikteja juuri tällöin. Esteiden rakentaminen ei vaikuta aikuisten hanhien laiduntamiseen keväällä ja syksyllä, mutta saattaisi vähentää hanhien aiheuttamia haittoja kesällä.

Valkoposkihanhi kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Lupa voitaisiin myöntää munien keräämiseen tai sterilointiin tai lintujen tappamiseen. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin. Direktiivin tulkinta ei ole yksiselitteinen. Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa soveltuu kohta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”, mutta tämä on heikosti sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Valkoposkihanhikannan seuranta jatketaan ja samalla suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta sekä selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhien hätistelyssä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuuston palauttaessa aloitteen uudelleen valmisteltavaksi, on aloite esitettävä uudelleen valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa palauttamispäätöksestä. Asian valmistelu on viivästynyt valmistelun siirryttyä kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluista katu- ja puistoalueiden sekä kaupunkiluonnon ylläpidosta vastaavan yksikön valmisteltavaksi.

Esittelijä

13.05.2019

Asia/17

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Otto Meren aloite valkuposkihanhien kannan vähentämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 315

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

06.05.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

07.05.2018 Ehdotuksen mukaan

23.04.2018 Pöydälle

05.02.2018 Palautettiin

29.01.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2019 § 190

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valkoposkihanhien aiheuttamat haitat keskittyvät Helsingissä rantojen läheisyydessä oleviin, laajahkoja nurmikoita sisältäviin puistoihin, liikuntapalveluiden ylläpitämiin uimarantoihin, golfkentille ja rantatonttien pihanurmikoille. Valkoposkihanhet pesivät mantereen läheisyydessä olevilla saarilla, mutta ruokailevat pesimäsaarten läheisyydessä mantereen puolella nurmikoilla ja nurmilla. Poikueet jäävät oleilemaan laidunalueiden tuntumaan, kuitenkin siten, että yöpyminen tapahtuu veden ympäröimillä alueilla. Syksyllä valkoposkihanhet kerääntyvät suurina parvina muun muassa Viikin pelloille ruokailemaan ennen muuttoaan etelään.

Pääkaupunkiseudun valkoposkihanhien määrä on ollut lievässä laskussa jo neljättä vuotta. Vuonna 2015 oli huippuvuosi, jolloin valkoposkihanhi yksilöitä oli pääkaupunkiseudulla 5980 kpl ja siitä Helsingin osuus oli 4490 kpl. Vuoden 2017 laskennoista kokonaismäärä on laskenut 557 yksilöllä ja poikueiden määrä on laskenut neljänneksellä viime vuodesta. Vuoden 2018 laskennoissa Helsingissä havaittiin 4104 valkoposkihanhea ja naapurikaupungissa Espoossa 617 kpl. Poikueita pääkaupunkiseudulla havaittiin 220 kpl.

Pesivien yksilöiden lisäksi valkoposkihanhipopulaatioon kuuluu pesimättömiä nuoria sekä pesinnässä epäonnistuneita vanhempia yksilöitä. Vuoden 2018 laskennassa pääkaupunkiseudun pesimättömien valkoposkihanhien määrä oli 3220 kpl. Pesien ja jälkikasvun aggressiivisen puolustamisen lisäksi ongelmaksi koetaan se, että valkoposkihanhet tuottavat laidunalueiden nurmille runsaasti ulostetta.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on luonnonsuojelulailla rauhoitettu laji. Valkoposkihanhi on EU:n erityisesti suojelama laji eli se kuuluu lintudirektiivi I liitteeseen. Valkoposkihanhi ei kuulu lintudirektiivin liitteen II lajeihin, joten valkoposkihanhea ei voida määritellä kansallisella lainsäädännöllä riistalajiksi EU:n jäsenmaassa. Valkoposkihanhen häytyttäminen, pesinnän häiritseminen, pyydystäminen tai tappaminen on kiellettyä luonnonsuojelulain (39§) nojalla ja tästä poikkeaminen vaatii ELY-keskuksen lupaharkinnan ja luvan.

Alueellinen ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä rauhoitussäädöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Helsingin kaupunki on hakenut poikkeuslupia valkoposkihanhien haittojen torjumiseksi on haettu muun muassa Korkeasaareen ja Harakan saareen.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viime vuosien aikana myöntänyt poikkeuslupia näissä saarissa pesivien valkoposkihanhien pesien ja munien siirtämiseen pesintäaikaana. Harakan saaresa on menestyksekkäästi kokeiltu pesivien valkoposkihanhien viereen asennettavia kevyitä suoja-aitoja, jotta saarella pesivien valkoposkihanhien ja saarella asuvien ja siellä vierailevien ihmisten yhteiselo pesintäaikaan helpottuisi.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus selvitti valkoposkihanhien haittojen lieventämisen keinoja ja kokosi tulokset viraston julkaisusarjaan (11/2013) "Valkoposkihanhista aiheutuvien haittojen lieventäminen". Raportin mukaan konkreettisia keinoja haittojen lieventämiseksi on niukasti. Samankaltaiseen tulokseen päätyivät Helsingin yliopiston soveltavan biologian laitoksen riistaeläintieteen tutkijat, jotka selvittivät vuonna 2007 pääkaupunkiseudun valkoposkihanhien kannan kehittymistä ja hanhien aiheuttamien haittojen torjumista (Valkoposkihanhi pääkaupunkiseudulla, Suomen ympäristö 29/2007). Kokemukset muualta maailmasta ovat osoittaneet, että monet menetelmät kuten erilaiset karkotusäännet ja muut pelotteet sekä laidunnurmille levitettävät karkotusaineet tehoavat vain hetkellisesti. Raporteissa suositellaan kokeiltavaksi hanhien liikkumisen rajoittamista ja laiduntamisen estämistä mekaanisin estein poikasaikaan, jolloin sekä emot että poikaset ovat lentokyvyttömiä. Esteen tulee olla joko aita tai muunlainen vähintään 30 cm:n korkuinen rakenne, jonka yli hanhet eivät pääse kiipeämään. Hanhiemot välttelevät myös sellaisia rantoja, joiden rantaviivassa kasvaa rehevää, korkeaa kasvillisuutta riittävän leveänä vyöhykkeenä. Hanhet ovat aggressiivisia vain haudonta- tai poikueaikoina, jolloin ne myös käyttävät laidunalueinaan rantojen läheisiä nurmikoita. Rantanurmikot ovat kesäaikaan myös ahkerassa virkistyskäytössä. Kohtaukset hanhien kanssa aiheuttavat eniten konflikteja juuri tällöin. Esteiden rakentaminen ei vaikuta aikuisten hanhien laiduntamiseen keväällä ja syksyllä, mutta saattaisi vähentää hanhien aiheuttamia haittoja kesällä.

Loppupäätelmä

Valkoposkihanhi kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Lupa voitaisiin myöntää munien keräämiseen tai sterilointiin tai lintujen tappamiseen. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin. Direktiivin tulkinta ei ole yksiselitteinen. Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa soveltuu kohta "viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi", mutta tämä on heikosti sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen.

13.05.2019

Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Valkoposkihanhikannan seuranta jatketaan ja samalla suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta sekä selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhien hätistelyssä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Vesa Koskikallio, metsävastaava: 310 38452
vesa.koskikallio(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 30.05.2018 § 150

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

30.05.2018 Palautettiin

Valtuutettu Otto Meri ehdotti valtuutettu Marcus Rantalan kannattamana, että asia palautetaan uuteen valmisteluun siten, että kaupunki tulee seuraamaan tarkasti valkoposkihanhien määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

8 äänestys

Asian käsittely jatko JAA, palautus EI

JAA-ehdotus: Jatko

EI-ehdotus: Esitän asian palauttamista valmisteluun siten, että kaupunki tulee seuraamaan tarkasti valkoposkihanhien määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Jaa-äännet: 30

Zahra Abdulla, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Fatim Diarra, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Kaisa Hernberg, Veronika Honka-

13.05.2019

salo, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Petra Malin, Silvia Modig, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Pia Pakarinen, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Mikko Särelä, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 44

Toni Ahva, Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Jape Lovén, Otto Meri, Björn Månsson, Dani Niskanen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Pekka Puska, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Heidi Ruhala, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 7

Alviina Alametsä, Jasmin Hamid, Tuuli Kousa, Alekski Niskanen, Petrus Pennanen, Johanna Sydänmaa, Juhana Vartiainen

Poissa: 4

Juha Hakola, Atte Kaleva, Abdirahim Mohamed, Ilkka Taipale

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 16.05.2018 § 117

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

13.05.2019

timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 23.03.2018 § 48

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Kaupunkiympäristön toimialalla on hyvin tiedossa, että valkoposkihanhien ulosteet ärsyttävät monia kaupunkilaisia. Valtuustoaloitteita hanhien torjumiseksi tai vähentämiseksi on tehty aiemmin eri perusteilla vuosina 2006 ja 2015.

Valkoposkihanhien asema luonnonsuojelulaissa, lintudirektiivissä tai hallintokäytännössä ei ole muuttunut. Valkoposkihanhen kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin.

Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa, mahdollisesti Suomen maaseudullakin, soveltuu lintudirektiivissä mainittu kohta torjunnasta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”, mutta tämä ei ole sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Aloitteessa arvioidaan kevään 2017 hanhikuolemia populaation hallitsemattomasta kannankasvusta johtuvaksi. Tällaista syy-yhteyttä ei voida vahvistaa. Aikuisten valkoposkihanhien ja harmaalokkien viimekevään joukkokuoleman aiheuttajaakaan ei voitu määrittää Eviran tutkimuksissa, ainoastaan lintuinfluenssa voitiin sulkea pois. Joukkokuolemia ja tautiepidemioita on saaristolinnuistamme todettu myös harvalukuisilla lajeilla, kuten merikotkalla (lintuinfluenssatapaukset 2017) ja ruokilla.

Aloitteen mukaan hanhien jätökset aiheuttavat mahdollisesti terveyshaittoja muille eläimille ja lapsille. Tästä ei myöskään ole näyttöä.

Kannan vähentämiseen tähtääviin torjuntakeinoihin ei ole mielekästä hakea lupia, koska ELY-keskuksen ei ole mahdollista niitä nykyisen lainsäädännön ja sen vakiintuneen tulkinnan mukaan myöntää.

Hanhenulostoiden aiheuttaman viihtyvyyshaitan vähentäminen muilla keinoin kuin kantaa rajoittamalla on edelleen aiheellista. Näitä keinoja ovat puhtaanapito, ruohonleikkuun vähentäminen, aitaaminen ja mahdollisesti karkottaminen ihmisen tai koiran avulla (joka vaatii ELY-keskuksen luvan). On selvää, että ne aiheuttavat kuluja siinä missä muutkin tarpeelliseksi katsotut hoitotoimet. Rantakaistojen ruohonleikkuuta vähentämällä voidaan luoda niittymäistä korkeaa heinikkoa, jota hanhet eivät pidä houkuttelevana. Myös nurmi voidaan näillä kaistoilla korvata muilla maanpeitekasveilla. Nämä toimenpiteet eivät lisää kuluja, vaan vähentävät niitä.

Ruotsissa käytettyjä rajoituskeinoja

Kaupunginhallituksen valmisteluun palauttamispäätöksessä kehoitetaan selvittämään Ruotsissa, esimerkiksi Malmössä, käytettyjä keinoja kannan rajoittamiseen.

Malmön puistot eivät sovellu suoraan vertailuun Helsingin tilanteen kanssa, koska niihin on istutettu meri- ja valkoposkihanhia jo 1970-luvulta alkaen, eikä istutuskantojen hoitoon ole myöhemminkään EU-jäsenyyssä aikana sovellettu luontodirektiiviä tai (Ruotsin) luonnonsuojelulakia. Laiduntamisen tuottaman ulostehaitan lisäksi hanhet puolustavat pesiään ja poikasiaan keskustan puistoissa, kun Helsingissä aggressio-ongelma keskittyy muutamiin pesimäsaariin (Korkeasaari, Harakka, Lonna). Helsingissä hanhet eivät pesi mantereella, eivätkä koirien ja kaupunkikettujen vuoksi todennäköisesti omaksukaan tätä tapaa. Malmössä aloitettiin munien poisto vuonna 2010, jolloin parimäärä oli n. 300, ja vuoteen 2016 mennessä kanta oli pudonnut noin 50 pariin. Munien poisto on Malmössä katsottu humaniksi ratkaisuksi verrattuna lintujen ampumiseen, jota on tehty pienimuotoisesti.

Ruotsissa ammutaan vuosittain arviolta tuhansia valkoposkihanhia sadon suojelemiseksi. Skyddsjakt-termiä käytetään myös silloin, kun ampumalla tehostetaan karkotusta nurmikkoalueilta. Lintudirektiivin tulkinta Ruotsissa näyttää tässä kohden olevan löysempi kuin Suomessa. Eläinsuojeluperusteilla lentokyvyttömiä hanhipoikueiden karkottaminen alkukesällä ampumalla ei kuitenkaan olisi mahdollista. Tärkeät laidunalueet esimerkiksi Kaivopuistossa tai Arabianrannassa eivät myöskään loppukesällä sovellu turvallisesti ampumalla tehostettuun karkotukseen.

Valkoposkihanhiin määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee

tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Asian esittelyn aikana paikalla ollut ympäristötarkastaja Raimo Pakarinen poistui asian käsittelyn jälkeen.

Käsittely

23.03.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Tapio Klemetti: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12:

"Valkoposkihanhien määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12: "Valkoposkihanhien määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

Jaa-äännet: 2

Silvia Modig, Leo Stranius

Ei-äännet: 5

Tapio Klemetti, Anna Mäenpää, Lea Saukkonen, Lilja Tamminen, Pertti Villo

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Mukhtar Abib, Vafa Järnefelt

19.01.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä

vs. yksikön päällikkö
Eeva Pitkänen

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566